ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ивайло Николаев Николов

Катедра „Специална полицейска тактика“ при факултет „Полиция” на Академия на Министерството на вътрешните работи, София 1715, бул. „Александър Малинов“ № 1, тел.: +359888447501

на дисертационния труд на **Георги Георгиев Енчев**

на тема **„Усъвършенстване на методите и подходите за сравнение на бойните потенциали в интерес на командването и управлението”**,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
в област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”,
професионално направление: 9.1 „Национална сигурност”,
докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“

София
2026 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд разглежда проблематика, която се отличава с висока степен на актуалност и съществена научно-приложна значимост, свързана с усъвършенстването на методите и подходите за сравнение на бойните потенциали в интерес на командването и управлението. Актуалността на изследването се обуславя както от характера и динамиката на съвременните въоръжени конфликти, така и от необходимостта за усъвършенстване на аналитичните инструменти, използвани при оценката на бойните способности и ефективността на военните формирования.

Съществен аргумент в подкрепа на актуалността на изследвания проблем е промяната в разбирането за факторите, определящи бойната сила и ефективността на военните формирования. В съвременните условия количествените характеристики на силите и средствата, техническата осигуреност и огневата мощ не могат да бъдат разглеждани изолирано от качествените характеристики на личния състав и военните колективи. Човешкият фактор все по-ясно се утвърждава като елемент, който може да мултиплицира или, обратно, да ограничава ефективността на наличните ресурси. В този контекст лидерството, моралът, сплотеността, мотивацията, устойчивостта и способността за адаптация придобиват пряко значение за реализацията на бойния потенциал.

Положително следва да бъде оценено обстоятелството, че авторът поставя изследователския проблем в контекста на съвременните доктринални постановки на НАТО, според които бойната сила има физическо, концептуално и морално измерение. По този начин се аргументира необходимостта от преосмисляне на традиционните подходи към сравнението на бойните потенциали и от включване на човешкия фактор като количествено измерим елемент в аналитичните процедури.

Особено съществен за актуалността на дисертационния труд е установеният дисонанс между признаваното на доктринално и концептуално равнище значение на човешкия фактор и ограниченото му количествено представяне в използваните методи за сравнение на бойните потенциали. Този проблем има не само теоретични измерения, но и непосредствено практическо отражение върху процесите на планиране, командване и управление на формированията от Сухопътните войски на Българската армия. От тази гледна точка стремежът на автора да разработи приложно решение за аналитично количествено отчитане на човешкия фактор представлява логичен и обоснован отговор на идентифициран научен и практически дефицит.

Значимостта на изследвания проблем се определя и от неговата пряка връзка с качеството на решенията, които се вземат в процеса на планиране и управление на операциите. По-пълното отчитане на

човешкия фактор създава предпоставки за по-комплексна оценка на реалните възможности на военните формирования, тъй като позволява съотношението между наличните ресурси и тяхната способност за ефективно използване да бъде разглеждано в по-широк аналитичен контекст.

В този аспект разработването на Система за формиране на индекс на човешкия фактор (СФИЧФ) има съществено научно-приложно значение. Предложеният подход се стреми да трансформира качествени характеристики на военнослужещите и военните колективи в измерими показатели, които могат да бъдат обобщени в индексна стойност и впоследствие интегрирани в процеса на сравнение на бойните потенциали. По този начин се прави опит да се преодолее традиционното противопоставяне между качественото съдържание на човешкия фактор и количествения характер на използваните аналитични модели.

Актуалността на дисертационния труд се подкрепя и от обстоятелството, че авторът не се ограничава до концептуалното формулиране на проблема, а разработва конкретно системно решение и го подлага на вътрешна и практическа апробация. Проверката на СФИЧФ в контролирана среда, както и прилагането ѝ в условията на КЩУ, повишават практическата стойност на получените резултати и показват стремеж към проверка на тяхната реална приложимост в среда, близка до практиката на командването и управлението.

Същевременно следва да се отчете коректно заявеното от автора ограничение, че разработената система не претендира да представлява универсална стандартизация за всички видове въоръжени сили и оперативни контексти. Ограничаването на изследването до Сухопътните войски на Българската армия, конкретните организационни условия и използваните емпирични извадки определя реалния обхват на направените изводи. Това ограничение не намалява актуалността на проблема, а очертава възможностите за последващо разширяване и валидиране на разработения подход в по-широк практически контекст.

В научно отношение дисертационният труд е значим с поставянето на въпроса за връзката между човешкия фактор, бойния потенциал и бойната ефективност и с направения опит тази връзка да бъде формализирана чрез измерим аналитичен модел.

В практико-приложен аспект значимостта произтича от възможността разработената система да бъде използвана като допълнителен аналитичен инструмент при сравнението на бойните потенциали, без да се налага промяна в основната логика на съществуващите методи и подходи.

В обобщение може да се приеме, че избраният от докторанта

Георги Енчев научен проблем е актуален, обществено и професионално значим и с ясно изразена научно-приложна насоченост. Неговата актуалност е убедително обоснована чрез установеното несъответствие между нарастващото значение на човешкия фактор за бойната ефективност и ограничените възможности за неговото количествено отчитане при сравнението на бойните потенциали. Разработването, апробирането и валидирането на СФИЧФ представляват конкретен опит за преодоляване на този дефицит и придават на изследването както теоретична, така и непосредствена практическа стойност за системата на командване и управление в Сухопътните войски на Българската армия.

Поради изложеното считам, че актуалността и значимостта на избрания научен проблем са убедително аргументирани и съответстват на характера, целта и задачите на дисертационното изследване.

Темата на дисертационен труд съответства с основното съдържание на разработката.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Чрез изясняване на състоянието на разглеждания научен проблем, докторантът Георги Георгиев Енчев, с научното ръководство на проф. д-р Емил Енев и с участието на обучаващото звено – катедра „Сухопътни войски“ на факултет „Командно-щабен“ при Военна академия „Георги Стойков Раковски“, предлагат решение на актуален и практически значим въпрос. Той е свързан с повишаването на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при противодействие на изпирането на пари, разгледано в контекста на съвременната среда на сигурност и насочено към нейното развитие и усъвършенстване.

Трудът е структуриран логично и последователно. Ясно са определени обектът, предметът, целта и основните изследователски задачи.

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 289 страници и е структуриран в увод, три глави, общи изводи, заключение, библиография и 9 приложения. Приложената библиография се състои от 67 източника. Текстът на дисертацията е онагледен чрез 16 фигури и 29 таблици. Структурата на разработката е логически обвързана с поставената цел, формулираните задачи и избрания методологичен подход.

В съдържателно отношение отделните части последователно проследяват прехода от концептуалното изясняване на изследователския проблем, през разработването на конкретно системно решение, до неговото апробиране и практическо приложение.

В увода са аргументирани актуалността и практическата значимост на изследвания проблем, като са очертани обектът, предметът, тезата, работната хипотеза, целта и задачите на изследването. Посочен е и

комплексът от използвани теоретико-аналитични, сравнителни, системни, емпирични, статистически и математически методи, както и основните ограничения на изследването. По този начин е формиран необходимият методологичен и концептуален фундамент за последващото изложение.

Първа глава – *„Концептуални основи за интегриране на човешкия фактор в модели за оценка на бойните потенциали“* има теоретико-методологичен характер. В нея последователно са разгледани понятията *„потенциал“* и *„боен потенциал“*, съществуващите методи и подходи за сравнение на бойни потенциали, доктриналните и теоретичните аспекти на човешкия фактор, както и подходите за оценка на неговото влияние върху операциите. На тази основа са изведени концептуални предпоставки за разработване на модел за оценка на човешкия фактор.

Втора глава – *„Проектиране на система за формиране на индекс на човешкия фактор (СФИЧФ)“* представлява същинската разработваща част на дисертацията. В нея са представени конструктивите на системата, нейната организация и архитектура, измервателният и математическият модул, използваните коефициенти и алгоритми, както и процедурата за формиране на индекса на човешкия фактор. Структурата на главата позволява последователно проследяване на разработването на системата – от концептуалното ѝ проектиране до формалното и оперативното описание на отделните ѝ компоненти.

Трета глава – *„Апробация на СФИЧФ“* има приложен и верификационен характер. В нея са представени вътрешната и практическата апробация на разработената система, резултатите от тях и съпоставянето им. Особено значение има демонстрацията на аналитичното използване на индекса при сравнение на бойни потенциали, чрез която се търси практическа проверка на възможността човешкият фактор да бъде включен като допълнителен количествен показател в съществуващата логика на сравнение.

В общите изводи и заключението са обобщени основните резултати от проведеното изследване и са очертани възможностите за практическо използване и последващо развитие на разработената система. Авторът Георги Енчев посочва и перспективни направления за бъдещи изследвания, свързани със софтуерната реализация и автоматизацията на СФИЧФ, разширяването на приложението ѝ в различни формирования и оперативни контексти и усъвършенстването на отделни параметри на измервателния и математическия модул.

Като цяло структурата на дисертационния труд може да бъде оценена като логически последователна, целесъобразно изградена и съответстваща на поставените научноизследователски задачи. Налице е ясно разграничение между теоретико-концептуалната, разработващата и

приложно-апробационната част на изследването, което осигурява необходимата връзка между теоретичните постановки, разработения модел и проверката на неговата функционална работоспособност и приложимост.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Приносите в дисертационния труд са обосновани и са в пряка връзка с поставената цел и конкретните изследователски задачи. Научно-приложният характер на разработката се изразява в разработването и апробирането на система за формиране на индекс на човешкия фактор, предназначена за количественото му отчитане при сравняване на бойните потенциали. Предложените методи, алгоритми и подходи имат практическа приложимост и създават възможност за усъвършенстване на процесите по оценяване и сравнение на бойните потенциали.

Достоверността на получените резултати се определя от използваната методологична основа, последователното прилагане на изследователските методи и проведената апробация на разработената система. Резултатите от вътрешната и практическата апробация потвърждават приложимостта на предложените решения и дават основание за приемане на формулираните изводи и приноси като научно обосновани и практически значими.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Научните резултати и приносите на дисертационния труд са ясно формулирани и са в съответствие с поставената цел и изследователските задачи. Те представляват резултат от последователно проведено теоретично и приложно изследване, насочено към усъвършенстване на подходите за оценка и сравнение на бойните потенциали чрез отчитане на човешкия фактор. Разработените методически решения, алгоритми и система за формиране на индекс на човешкия фактор имат практическа насоченост и допринасят за повишаване на обективността и аналитичността при оценяването на бойните потенциали. В този смисъл приносите могат да бъдат оценени като значими както от научна, така и от научно-приложна гледна точка.

Основните научни резултати могат да бъдат обобщени в следните направления:

- концептуално изясняване на категориите „боен потенциал“ и „човешки фактор“ и определяне на тяхната взаимовръзка с бойната ефективност;
- разработване на концептуален модел за количествено представяне на човешкия фактор при сравняване на бойните потенциали;

- формализиране на подход за интегриране на индекс на човешкия фактор в съществуващите методи и подходи за сравнение на бойни потенциали;
- разработване на Система за формиране на индекс на човешкия фактор (СФИЧФ), включваща измервателен и математически модул и алгоритъм за количествено определяне на индекса;
- апробиране и валидиране на разработената система, с което се потвърждават нейната функционална работоспособност и практическа приложимост;
- създаване на възможност за използване на индекса на човешкия фактор като допълнителна аналитична величина при оценката и сравнението на бойните потенциали.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Публикациите, които са четири на брой, по дисертационното изследване осигуряват необходимата публичност на постигнатите резултати. Същите са в направлението на научните изследвания на автора и те показват задълбоченост и широка обхватност при подготовката и извършването на научно-изследователския процес от докторанта.

6. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

След пряк преглед и чрез специализиран софтуер на дисертационния труд и публикациите, свързани с него, изисквани съгласно чл. 2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България за покриване на група от показатели „Г“ от минималните национални изисквания за област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, не установих плагиатство.

По време на работата ми като член на научното жури не е получаван неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в дисертационния труд и публикациите на кандидата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

7. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Авторът е използвал общо 67 специализирани източника. Това демонстрира задълбочено познаване на състоянието на изследвания проблем и на съответната нормативна база и научна литература. Добрата теоретична подготовка, практическите умения и ясно изразеният интерес към научни изследвания дават основание да се заключи, че докторантът е подходил отговорно към актуалната и значима тема на своя труд.

8. Оценка за автореферата

Авторефератът е с обем от 40 страници и отговаря на изискванията. Той е самостоятелно произведение и в него коректно са представени общата характеристика и съдържанието на дисертационния труд.

Съдържа необходимите атрибути и дава цялостна представа за методиката на научното изследване, както и за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите резултати.

9. Критични бележки

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени някои бележки и препоръки с по-скоро редакционен и методически характер. На отделни места изложението би могло да бъде допълнително прецизирано и съкратено с оглед избягване на повторения и по-ясно разграничаване на теоретичните постановки от резултатите от приложното изследване. Би било полезно също така при бъдещо развитие на разработената система да се разшири практическата ѝ апробация в различни условия и при по-широк кръг от изследвани формирования.

Посочените бележки не намаляват съществено научната и научно-приложната стойност на дисертационния труд и не променят положителната оценка за постигнатите резултати и приноси.

10. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Не познавам докторанта и нямам лични впечатления от досегашното научно развитие, както и съвместни публикации.

11. Заключение

Представеният дисертационен труд напълно отговаря на условията, регламентирани в чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, чл. 27, ал. 1 и 2 от Правилника за неговото прилагане и чл. 61, ал. 2 и 3 от Правилника за развитието на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски“.

12. Оценка на дисертационния труд

Предвид горното давам **положителна оценка** на дисертационен труд на тема **„Усъвършенстване на методите и подходите за сравнение на бойните потенциали в интерес на командването и управлението”** и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на **Георги Георгиев Енчев** образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“.

21.09.2026 г.
гр. София

Член на научното жури:

проф. д-р Ивайло Николов

RAKOVSKI NATIONAL DEFENCE COLLEGE

REVIEW

by Professor PhD Ivaylo Nikolaev Nikolov,
Department of „Special Police Tactics“ at the Faculty of „Police“ of the Academy of the Ministry of Internal Affairs, Sofia 1715, 1 Aleksandar Malinov Blvd., tel.: +359888447501

of the dissertation by Georgi Georgiev Enchev

on the topic **„Refining methods and approaches for comparing combat potentials in the interest of command and control“,**

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree of „PhD"
in the field of higher education: 9. „Security and Defense“,
professional field: 9.1 „National Security“,
doctoral program: „Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)“

Sofia
2026

1. Relevance and significance of the research problem

The dissertation addresses a topic of high relevance and significant scientific and practical importance, focusing on the refinement of methods and approaches for comparing combat potentials to support command and control. The relevance of the research stems both from the nature and dynamics of modern armed conflicts and from the need to improve the analytical tools used to assess the combat capabilities and effectiveness of military formations.

A key argument supporting the relevance of the issue under study is the shift in understanding the factors that determine the combat power and effectiveness of military formations. In modern conditions, the quantitative characteristics of forces and assets, technical capabilities, and firepower cannot be viewed in isolation from the qualitative characteristics of personnel and military units. The human factor is increasingly establishing itself as an element capable of either multiplying or limiting the effectiveness of available resources. In this context, leadership, morale, cohesion, professional culture, motivation, resilience, and adaptability become directly significant for the realization of combat potential.

The fact that the author situates the research problem within the context of contemporary NATO doctrinal concepts - according to which combat power comprises physical, conceptual, and moral dimensions - is to be viewed positively. This approach substantiates the need to rethink traditional methods of comparing combat capabilities and to incorporate the human factor as a quantifiable element into analytical procedures.

Of particular significance to the relevance of the dissertation is the identified dissonance between the importance of the human factor – acknowledged at both the doctrinal and conceptual levels – and its limited quantitative representation in the methods used to compare combat capabilities. This issue has not only theoretical dimensions but also a direct practical impact on the planning, command, and control processes of Bulgarian Army Land Forces units. From this perspective, the author's aim to develop an applied solution for the analytical, quantitative assessment of the human factor represents a logical and well-founded response to an identified gap in both theory and practice.

The significance of the issue under study is also determined by its direct link to the quality of decisions made during the planning and management of operations. A more comprehensive consideration of the human factor paves the way for a more holistic assessment of the actual capabilities of military units, as it allows the relationship between available resources and the ability to utilize them effectively to be viewed within a broader analytical context.

In this context, the development of a Human Factor Index system holds significant scientific and practical importance. The proposed approach aims to transform the qualitative characteristics of military personnel and units into measurable indicators that can be aggregated into an index value and subsequently integrated into the process of comparing combat potentials. This represents an attempt to bridge the traditional divide between the qualitative nature of the human factor and the quantitative character of the analytical models employed.

The relevance of the dissertation is further underscored by the fact that the author does not limit the work to a conceptual formulation of the problem but instead develops a concrete systemic solution and subjects it to both internal and practical validation. Testing the Human Factor Index Formation System in a controlled environment, as well as its application during a command-post exercise, enhances the practical value of the results

and demonstrates an effort to verify their real-world applicability in a setting closely resembling actual command and control operations.

At the same time, due regard must be given to the limitation stated by the author: that the developed system does not claim to constitute a universal standard applicable to all types of armed forces and operational contexts. Limiting the study to the Bulgarian Army's Land Forces, specific organizational conditions, and the empirical samples used defines the actual scope of the conclusions drawn. This limitation does not diminish the relevance of the issue; rather, it outlines opportunities for the subsequent expansion and validation of the developed approach within a broader practical context.

From a scientific perspective, the dissertation is significant for addressing the relationship between the human factor, combat potential, and combat effectiveness, and for the attempt to formalize this relationship through a measurable analytical model.

In terms of practical application, its significance lies in the potential to use the developed system as an additional analytical tool for comparing combat potentials, without requiring changes to the fundamental logic of existing methods and approaches.

In summary, it can be concluded that the research problem selected by the doctoral candidate is timely, socially and professionally significant, and possesses a clear scientific-applied focus. Its relevance is convincingly substantiated by the identified discrepancy between the growing importance of the human factor for combat effectiveness and the limited capabilities for quantifying it when comparing combat potentials. The development, testing, and validation of the Human Factor Index Formation System represent a concrete attempt to overcome this deficit and lend the study both theoretical and immediate practical value for the command and control system of the Bulgarian Army's Land Forces.

In light of the foregoing, I consider that the relevance and significance of the selected research problem have been convincingly substantiated and align with the nature, aim, and objectives of the dissertation research.

The title of the dissertation corresponds to the core content of the study.

2. General characteristics and structure of the dissertation

By clarifying the state of the scientific problem under consideration, PhD candidate Georgi Georgiev Enchev – under the academic supervision of Prof. PhD Emil Enev and with the involvement of the „Land Forces" Department at the Command and Staff Faculty of the „G. S. Rakovski" National Defence Academy – proposes a solution to a topical and practically significant issue. This issue concerns enhancing the effectiveness of inter-institutional cooperation in countering money laundering, examined within the context of the modern security environment and aimed at its further development and improvement.

The work is structured logically and coherently. The object, subject, objective, and primary research tasks are clearly defined.

The dissertation comprises 289 pages and is structured into an introduction, three chapters, general conclusions, a conclusion, a bibliography, and nine appendices. The bibliography consists of 67 sources. The text is illustrated with 16 figures and 29 tables. The structure of the study is logically aligned with the stated objective, the formulated research tasks, and the chosen methodological approach.

In terms of content, the individual sections trace the progression from the conceptual clarification of the research problem and the development of a specific systemic solution to its testing and practical application.

The introduction substantiates the relevance and practical significance of the research problem, outlining the object, subject, thesis, working hypothesis, aim, and objectives of the study. The set of theoretical-analytical, comparative, systemic, empirical, statistical, and mathematical methods employed is outlined, as are the study's main limitations. This establishes the necessary methodological and conceptual foundation for the subsequent discussion.

Chapter One – *„Conceptual Foundations for Integrating the Human Factor into Combat Potential Assessment Models“* - is theoretical and methodological in nature. It systematically examines the concepts of „potential“ and „combat potential“, existing methods and approaches for comparing combat potentials, the doctrinal and theoretical aspects of the human factor, and approaches to assessing its influence on operations. Based on this, conceptual premises are derived for developing a model to assess the human factor.

Chapter Two – *„Design of a System for Generating the Human Factor Index (SGHFI)“* – constitutes the core development section of the dissertation. It presents the system's design constructs, organization, and architecture; the measurement and mathematical modules; the coefficients and algorithms employed; and the procedure for generating the Human Factor Index. The chapter’s structure allows for a sequential overview of the system's development – from its conceptual design to the formal and operational description of its individual components.

Chapter Three – *„Validation of the SGHFI“* – is practical and verificatory in nature. It presents the internal and practical validation of the developed system, the results obtained, and a comparison thereof. Of particular importance is the demonstration of the index’s analytical application in comparing combat potentials; this serves to practically test the feasibility of incorporating the human factor as an additional quantitative indicator into the existing logic of comparison.

The general findings and conclusion summarize the key results of the study and outline opportunities for the practical application and further development of the system. The author also identifies promising avenues for future research regarding the software implementation and automation of the SGHFI, the expansion of its application across various units and operational contexts, and the refinement of specific parameters within the measurement and mathematical modules.

Overall, the structure of the dissertation can be assessed as logically consistent, appropriately organized, and aligned with the established research objectives. There is a clear distinction between the theoretical-conceptual, developmental, and applied-validation components of the study, ensuring the necessary link between the theoretical premises, the developed model, and the verification of its functional viability and applicability.

3. Characteristics of the scientific and applied scientific contributions of the dissertation. Reliability of the material

The contributions of the dissertation are well-founded and directly linked to the stated objective and specific research tasks. The scientific and applied nature of the study is demonstrated by the development and testing of a system for generating a „human factor index“, designed to quantify this factor when comparing combat potentials. The proposed methods, algorithms, and approaches are practically applicable and offer the potential to improve the processes of assessing and comparing combat potentials.

The validity of the obtained results is determined by the methodological

framework employed, the consistent application of research methods, and the validation of the developed system. The results of the internal and practical validation confirm the applicability of the proposed solutions and justify accepting the formulated conclusions and contributions as scientifically grounded and practically significant.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation

The scientific results and contributions of the dissertation are clearly formulated and align with the established objective and research tasks. They are the outcome of a systematic theoretical and applied study aimed at refining approaches for assessing and comparing combat capabilities by taking the human factor into account. The developed methodological solutions, algorithms, and the system for generating a human factor index have a practical focus and contribute to enhancing objectivity and analytical depth in the assessment of combat capabilities. In this regard, these contributions can be considered significant from both a scientific and an applied scientific perspective.

The main scientific results can be summarized in the following areas:

- conceptual clarification of the categories „combat potential“ and „human factor“ and determination of their interrelationship with combat effectiveness;
- development of a conceptual model for the quantitative representation of the human factor when comparing combat potentials;
- formalization of an approach for integrating a human factor index into existing methods and approaches for comparing combat potentials;
- development of a Human Factor Index (HFI) generation system, comprising a measurement module, a mathematical module, and an algorithm for quantifying the index;
- testing and validation of the developed system, confirming its functional performance and practical applicability;
- enabling the use of the Human Factor Index as an additional analytical metric for assessing and comparing combat capabilities.

5. Evaluation of publications related to the dissertation and authorship

The four publications resulting from the dissertation research ensure the necessary dissemination of the findings. They align with the author's research focus and demonstrate both depth and breadth in the doctoral candidate's preparation and execution of the research process.

6. Opinion regarding the presence or absence of plagiarism

Following a direct review-including the use of specialized software-of the dissertation and the related publications required under Art. 2b, paragraphs 2 and 3 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria to satisfy indicator group „G“ of the minimum national requirements for Higher Education Area 9. Security and Defence, I found no evidence of plagiarism.

During my tenure as a member of the scientific jury, no signed, substantiated written complaint alleging plagiarism in the dissertation or publications of the candidate for the educational and scientific degree of „PhD“ was received.

7. The doctoral candidate’s familiarity with the literature and professional competence

The author has utilized a total of 67 specialized sources. This demonstrates a thorough understanding of the current state of the research problem, as well as the relevant regulatory framework and academic literature. A solid theoretical background, practical skills, and a clear interest in research justify the conclusion that the doctoral candidate has

approached the timely and significant topic of their work with a sense of responsibility.

8. Evaluation of the abstract

The abstract is 40 pages long and meets the requirements. It is an independent work that accurately presents the general characteristics and content of the dissertation. It contains the necessary elements and provides a comprehensive overview of the research methodology, as well as the scientific value and practical applicability of the results achieved.

9. Critical remarks

Certain observations and recommendations of a primarily editorial and methodological nature may be made regarding the dissertation. In some places, the exposition could be further refined and condensed to avoid repetition and to more clearly distinguish between theoretical premises and the results of the applied research. It would also be beneficial, in the future development of the system, to expand its practical validation across diverse conditions and a wider range of the studied entities.

These observations do not significantly diminish the scientific and applied scientific value of the dissertation, nor do they alter the positive assessment of the achieved results and contributions.

10. Personal impressions and other matters the reviewer wishes to address

I do not know the doctoral candidate and have no personal impressions regarding their scientific development to date, nor do I have any joint publications with them.

11. Conclusion

The submitted dissertation fully complies with the requirements stipulated in Art. 6, Para. 3 of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, Art. 27, Para. 1 and 2 of the Regulations for its implementation, and Art. 61, Para. 2 and 3 of the Regulations on the Development of the Academic Staff at the „G. S. Rakovski“ National Defence Academy.

12. Evaluation of the dissertation

In view of the above, **I give a positive assessment** of the dissertation titled **„Refining methods and approaches for comparing combat potentials in the interest of command and control“** and recommend that the esteemed scientific jury award Georgi Georgiev Enchev the educational and scientific degree of **„PhD“** in Higher Education Area 9. (Security and Defense), Professional Field 9.1. (National Security), under the doctoral program „Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)“.

21.09.2026
Sofia

Member of the scientific jury:

Prof. PhD Ivaylo Nikolov